

‘Quickscan natuurtoets Parallelweg 2, IJsselmuiden’

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden
in het kader van natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: 'Quickscan natuurtoets Parallelweg 2, IJsselmuiden'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 12-088

Status: Definitief rapport

Datum: 22 maart 2012

Auteur: M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie: Drs. I. (Iwan) Veeman

Veldonderzoek: Ing. M.(Mike) Wallink

Opdrachtgever: Lowijs Advies

Contactpersoon: De heer B. Lowijs

EcoGroen Advies BV

Postbus 625

8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2012)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2012). Quickscan natuurtoets Parallelweg 2, IJsselmuiden; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Definitief rapport 12-088. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze	2
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora- en faunawet	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.2	Onderzoeksmethode	5
3.3	Flora	5
3.4	Vleermuizen.....	5
3.5	Grondgebonden zoogdieren	6
3.6	Broedvogels.....	7
3.7	Amfibieën.....	7
3.8	Vissen.....	8
3.9	Overige soorten	9
4	Geraadpleegde bronnen	10

Bijlagen

I	Wettelijk kader
---	-----------------

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Lowijs Advies (contactpersoon de heer B. Lowijs) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen herinrichting van het perceel Parallelweg 2 in het buitengebied van IJsselmuiden. Bij de herinrichting worden de bestaande kassen en het woonhuis gesloopt en 12 nieuwe woningen gebouwd. De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingreep wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde natuurmonumenten of EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Uit het ecologische onderzoek komen de volgende zaken naar voren:

- Er zijn geen beschermde of bedreigde planten in het plangebied te verwachten;
- In de aanwezige bomen en de te slopen bebouwing zijn vaste verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten. Er is geen schade aan vliegroutes of onmisbaar foerageergebied te verwachten;
- Verspreid in het gebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten. Vaste verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten zijn niet aangetroffen;
- In het plangebied is broedgebied aanwezig voor algemene broedvogels. Er zijn geen nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig of te verwachten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- Op een afstand van 400 meter zijn recent voortplantingslocaties van de strikt beschermde Rugstreeppad aangetoond. De sloten langs het plangebied zijn ongeschikt als voortplantingswater voor deze soort. Bij de voorgenomen sloop kunnen mogelijk overwinterende exemplaren worden geschaad. Andere zwaarder beschermde amfibieën als Poelkikker (tabel 3) worden niet verwacht in het plangebied. Wel zijn mogelijk laag beschermde amfibieën voortplantend en overwinterend aanwezig in het plangebied;
- Er zijn geen beschermde vissen in de sloten om het plangebied te verwachten;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden en weekdieren aangetoond of te verwachten.

Nader onderzoek en/of mitigerende maatregelen

- Aangezien potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn, is het noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop gericht vleermuisonderzoek uit te voeren (zie paragraaf 3.4);
- Het plangebied vormt mogelijk overwinteringsgebied van Rugstreeppad, vermoedelijk maximaal enkele exemplaren. Door een goede planning van de werkzaamheden (bij voorkeur september/oktober) en door de aantrekkingskracht op de soort tijdens de werkzaamheden te beperken kan de functionaliteit van het leefgebied echter worden behouden en is het aanvragen van een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet niet aan de orde (zie paragraaf 3.7);
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor circa half maart en na eind juli. Overigens wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Voor de in het plangebied (mogelijk) voorkomende laag beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor hiervoor geen specifieke vervolgcacties nodig zijn. Voor zover de planning het toelaat is het wenselijk de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren in de minst schadelijke periode (september/oktober).

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Lowijs Advies (contactpersoon de heer B. Lowijs) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen herinrichting van het perceel Parallelweg 2 in het buitengebied van IJsselmuiden. Bij de herinrichting worden de bestaande kassen en het woonhuis gesloopt en 12 nieuwe woningen gebouwd.

De Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming de consequenties in beeld gebracht van de geplande ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in polder De Koekoek en bestaat uit een woning met tuin, gazon en ruigte en een grote oppervlakte aan kassen met bijgebouwen (zie figuur 1). De beplanting bestaat uit sierheesters en populieren. Het perceel wordt aan drie zijden omzoomd door sloten, waarvan één met iets stromend water. Er zijn plannen om alle bebouwing en 6 à 7 populierente verwijderen. Op het perceel worden 12 nieuwe woningen gebouwd. Het terrein zal groen worden ingericht met boomgroepen en sloten. De herinrichtingsschets is weergegeven in figuur 2 op de volgende pagina.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (gele lijn). Bron luchtfoto: Google Earth.

Figuur 2: Voorlopig schetsplan. Kaartbron: Bureau Poortvliet & partners/Rombou.

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het onderzoeksgebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en/of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin onder andere opgenomen de Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen/Omgevingsvisies uitgewerkt voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied.

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke effecten.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welk gebiedsgericht natuurbeleid uitwerking heeft op het plangebied en of nader onderzoek of toetsing noodzakelijk is.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten.

Natura 2000-gebied

Het plangebied ligt niet in, of in de directe omgeving van een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit gebied ligt op een afstand van circa 2 kilometer van het plangebied, ten westen van het dorp IJsselmuiden.

Voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn voor diverse habitattypen, vogelsoorten en een aantal overige soorten instandhoudingsdoelstellingen opgesteld.

Gezien de afstand, de tussenliggende barrières (infrastructuur en dorp) en de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur opgesteld en zijn hiervoor gebieden aangewezen. Naast dit beschermingsregime is tevens aandacht gevraagd voor weidevogelbeheer- en ganzengebieden (de zogenoemde natuur buiten de EHS) zoals de provincie Overijssel deze in haar omgevingsvisie heeft vastgelegd.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is niet gelegen in gebied dat als EHS is aangewezen. Het ligt volgens de Omgevingsvisie Overijssel op circa 1,2 kilometer van EHS-gebieden in de uiterwaarden van de IJssel ten westen van IJsselmuiden. Effecten op dit gebied of andere EHS-gebieden zijn hier wegens de afstand, tussenliggende barrières en de aard van de ingreep niet aan de orde.

Natuur buiten de EHS

Tevens behoort het plangebied niet tot door de provincie aangemerkte ganzenfoerageer- of weidevogelgebieden. Dergelijke gebieden liggen direct buiten polder de Koekoek op een afstand van circa 500 meter. Wegens de afstand en tussenliggende barrières (kassencomplexen, bebouwing en infrastructuur) zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

3.2 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op een locatiebezoek op 6 maart 2012. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). Voor zover mogelijk zijn alle soortgroepen geïnventariseerd. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.3 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde planten aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid wordt deze soorten ook niet verwacht. Er komen alleen zeer algemene plantensoorten van erven en tuinen voor zoals Grote brandnetel, Gewone paardenbloem, Madelief, Hondsdraf en Klein kruiskruid. Langs de slootoevers en in het slootmilieu komen algemene plantensoorten voor als Riet, Liesgras, Gladde witbol, Rietgras en Sterrenkroos. Voor het overige zijn een populierenrij en enkele sierheesters aanwezig.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders.

In het te slopen woonhuis zijn geschikte invliegopeningen naar de spouw aangetroffen in de vorm van enkele los liggende dakpannen en kieren langs de dakpannen bij de achteraanbouw. Vaste verblijfplaatsen van bijvoorbeeld Gewone dwergvleermuis of Laatvlieger zijn hier te verwachten. Tevens is in een van de aanwezige populieren een oud spechtenhol aangetroffen dat mogelijk geschikt is als baltslocatie voor een boombewonende vleermuissoort als Rosse vleermuis.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld lanen, rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

In het plangebied worden 6 à 7 populieren verwijderd. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve structuren aanwezig die kunnen dienen als oriënterende elementen, zoals sloten bomenrijen en bebouwingslinten. Schade aan eventuele vliegroutes is zodoende niet te verwachten.

Foeragegebied

Foeragegebied van vleermuizen is binnen de Flora- en faunawet alleen beschermd als zij onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Naar verwachting worden de randen van het plangebied in de huidige situatie gebruikt door enkele vleermuissoorten. Er is in de omgeving veel vergelijkbaar foerageerhabitat aanwezig, en bovendien zal het plangebied ook in de nieuwe situatie geschikt foerageergebied vormen. Van schade aan onmisbaar foeragegebied is zodoende geen sprake.

Voorstel vervolgonderzoek vleermuizen

Om vast te stellen of en waar zich vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden in het plangebied wordt voorgesteld om een vleermuisonderzoek uit te voeren. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek zal beoordeeld worden welke maatregelen moeten worden genomen om eventuele negatieve effecten op aanwezige vleermuizen te voorkomen.

Het onderzoek zal zich met name richten op het vaststellen van verblijfplaatsen. Volgens het protocol voor vleermuizen (zie kader) dienen in deze situatie minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Twee nachtelijke bezoeken in de periode mei/half juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in augustus/september gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen van vleermuizen.

Vleermuisonderzoek

Vleermuisonderzoek wordt met behulp van een zogenaamde 'batdetector' uitgevoerd. Met dit apparaat kunnen de ultrasonische geluiden van vleermuizen voor de mens hoorbaar gemaakt worden en kunnen verschillende soorten op naam worden gebracht. Vaste verblijfplaatsen kunnen vaak ook gelokaliseerd worden aan de hand van zichtwaarnemingen van in- en uitvliegende exemplaren.

Protocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) in 2009 een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen, dat in het voorjaar van 2012 nog is bijgewerkt. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdiervereniging VZZ. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

3.5 Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van zwaarder beschermde zoogdieren als Steenmarter en Waterspitsmuis. Op basis van de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde grondgebonden soorten worden uitgesloten.

Overige soorten

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten als Veldmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Egel en Huisspitsmuis. De niet beschermde Huismuis en Bruine rat zijn ook te verwachten.

Bij sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.6 Broedvogels

Er is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Toch kan op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld worden welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd is in augustus 2009 gewijzigd. Dit betreft de nesten van Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstraat, Havik, Huismuis, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw. Voor andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, zoals Huismuis en uilen zijn niet aangetroffen of te verwachten in het plangebied.

Overige broedvogels

In het plangebied zijn algemene broedvogels van tuin en erf te verwachten zoals Merel, Winterkoning, Roodborst, Witte kwikstaart en Heggenmus. De populierenrij is mogelijk geschikt als broedgebied voor soorten als Zwarte kraai en Ekster. Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

3.7 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek in maart zijn, ondanks zoekpogingen onder op het terrein opgeslagen materiaal, geen amfibieën aangetroffen. Op grond van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken kan echter een inschatting gemaakt worden.

Rugstreeppad

In polder de Koekoek komt een populatie van de strikt beschermde Rugstreeppad (Ff-wet tabel 3) voor (bron: waarnemingen EcoGroen 2007-2010; Hoksberg 2011). De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn gedaan op een afstand van circa 400 meter van het plangebied. Het betreft een zeer mobiele soort die grote afstanden kan afleggen (tot 2,5 kilometer van voortplantings- naar overwinteringslocatie) en gemakkelijk nieuwe

gebieden koloniseert. Een voorwaarde voor de soort is een rulle bovengrond waarin de dieren zich overdag ingraven en ondiepe, snel opwarmende voortplantingswateren. Deze wateren vallen 's zomers veelal droog. Overwintering vindt vaak plaats in muizenholletjes en gebouwen, waaronder ook kassen. Overwintering vindt meestal plaats vanaf eind oktober tot begin april.

Door de herinrichting van het perceel gaan -indien de soort in het plangebied aanwezig is- mogelijk exemplaren en overwinteringsgebied verloren. De sloten rondom het plangebied worden niet geschikt geacht als voortplantingsbiotoop voor Rugstreeppad.

Mogelijke effecten op Rugstreeppad

Aangezien Rugstreeppadden een actieradius van enkele kilometers hebben (Spitzen, 2006) kan niet worden uitgesloten dat dieren buiten de voortplantingstijd in het plangebied aanwezig zijn. De soort overwintert doorgaans binnen 100 meter van de gekozen overzomeringsplek, waarbij kassen een zeer geschikte plek zijn. In de kassen zijn omstandigheden waar naar verwachting een constante temperatuur en vochtigheidsgraad heerst, hetgeen een geschikte overwinteringslocatie vormt. Via barsten in de funderingsmuren kunnen Rugstreeppadden binnenkomen. Naar verwachting gaat het om slechts enkele dieren.

Door het nemen van eenvoudige maatregelen kan voorkomen worden dat de kassen als overwinteringsgebied worden gebruikt. Indien gaten en kieren in de funderingsmuren worden afgedicht is geen overwintering van Rugstreeppad te verwachten. Voor de afdichting wordt geadviseerd alle barsten en gaten (vanaf een diameter van een centimeter) vanaf de buitenzijde van de kas vol te spuiten met isolatieschuim (bijvoorbeeld PUR). Dit dient te gebeuren vóór eind juni, want afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen daarna zwervende dieren opduiken. De kassen kunnen daarna worden afgebroken. Door genoemde maatregelen kan de functionele leefomgeving van Rugstreeppad voldoende worden gegarandeerd en zijn voor deze soort geen nadere stappen vereist.

Verder is het belangrijk om te beseffen dat bouwterreinen, vanwege de aanwezigheid van rul zand en (tijdelijke) regenplassen, een sterke aantrekkingskracht op Rugstreeppadden hebben. Daarom dient in de uitvoeringsfase het ontstaan van plassen te worden voorkomen. Eventueel kan na inrichting van het terrein een nieuwe poel met een open zandige oever worden aangelegd als nieuwe voortplantingsbiotoop voor Rugstreeppad.

Overige soorten

Andere zwaarder beschermde soorten als Poelkikker zijn niet bekend uit de regio. Bovendien is er voor deze soorten geen geschikt habitat aanwezig. Mogelijk vindt in de watergangen in het plangebied wel voortplanting plaats van algemene en laag beschermde amfibieën als Bastaardkikker, Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (Ff-wet tabel 1). Er is bovendien veel geschikt overwinteringsbiotoop in de vorm van muizenholen, materialenopslag en onder het grondzeil in de kassen zodat aannemelijk is dat deze dieren hier ook overwinteren. Bij de planrealisatie zouden exemplaren en verblijfplaatsen van dergelijke amfibieën verloren kunnen gaan. Voor deze soorten geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

3.8 Vissen

Uit bekende verspreidingsgegevens blijkt dat in de regio onder meer de strikt beschermde Grote modderkruiper en Bittervoorn (Ff-wet tabel 3) en de Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) bekend zijn (RAVON, waarnemingen uit het archief van EcoGroen en waarneming.nl). Ondanks intensieve bemonstering van de sloten tijdens het veldbezoek is echter alleen de zeer algemene Tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Beschermde vissoorten zijn niet aangetroffen en worden gezien het aanwezige biotoop niet verwacht in het plangebied.

3.9 Overige soorten

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen, beschermde dagvlinders, libellen, mieren kevers en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn. Eventuele vervolgstappen voor deze soortgroepen zijn niet aan de orde.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Bekker J.P., P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Douma, M. C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hoksberg, M.G. (2011). Natuurtoets Koekoeksweg 21, IJsselmuiden; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-464A. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van EL&I. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Overijssel (2011). Kaartmachine behorend bij 'Omgevingsvisie Overijssel'. <http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html>
- RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Spitzen - van der Sluijs, A. M. 2006. Literatuurstudie rugstreppad.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGE

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

- 1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

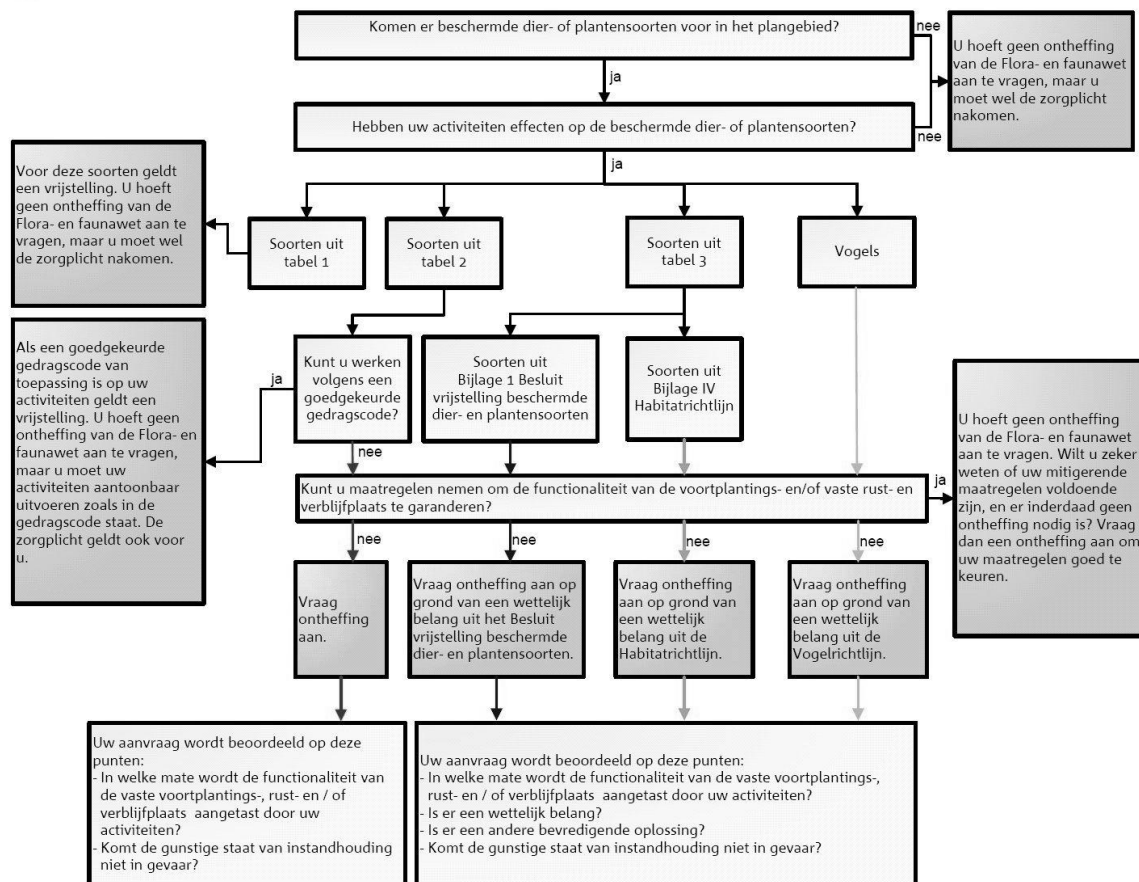
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

---

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.